

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Francya. — Włochy. — Niemcy. — Prusy. — Turcyja. — Rzecz domowa. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 30. stycznia. Dnia 31. stycznia 1851 wyjdzie w c. k. rządowej i nadwornej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany V. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa z roku 1851 tak w niemieckim języku osobno, jakoteż we wszystkich *dsiewięciu* podwójnych wydaniach.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 18. Dekret ministra wyznań religijnych i nauki publicznej z 6. stycznia 1851, którym się postanawia, pod jakimi warunkami należy przyjmować zagranicznych lekarzy na kolegia filozoficznego i medycznego fakultetu w wiedeńskim i pragskim uniwersytecie.

Nr. 19. Rozporządzenie ministra wyznań religijnych i nauki publicznej z 16. stycznia 1851, względem osobnego udzielania nauki w prawie kościelnym dla teologów w miejscach, gdzie uniwersytety istnieją.

Nr. 20. Dekret ministra wyznań religijnych i nauki publicznej z 19. stycznia 1851, którym się postanawiają przepisy względem takich studentów, którzy z uniwersytetu organizowanego według systemu wolnej nauki, przechodzą do uniwersytetów w Paduy lub Pawii.

Nr. 21. Dekret ministerium spraw zagranicznych z 21. stycznia 1851, którym się postanawiają przepisy względem egzaminu, jaki przed wstąpieniem do służby konceptowej ministerstwa spraw zewnętrznych złożyć należy.

Nr. 22. Cesarskie rozporządzenie z 22. stycznia 1851, którym się nakazuje zniesienie wojskowego instytutu pogranicznego w Siedmiogrodzie, a zamiast dotychczasowych pięciu siedmiogrodzkich pułków pogranicznych, utworzenie takiej samej liczby pułków liniowych, t. j. czterech pułków piechoty liniowej, i jednego pułku huzarów.

Z tym poszytem wyjdzie także i będzie rozesłany w niemieckim tylko języku spis treści wydanych w miesiącu styczniu 1851 zeszytów tego dziennika ustaw, gdyż odtąd już z końcem każdego pojedynczego miesiąca, a to najdalej z wychodzącym w następującym miesiącu pierwszym zeszytem wydany będzie taki spis treści za upłyniony miesiąc.

Sprawy krajowe.

(Cesarskie rozporządzenie względem zaprowadzenia władz politycznych w królestwie lomb. weneckim. — Rozporządzenie ministra finansów względem monopolu tytoniu w Węgrzech. — Stan banku austr. do 28. stycz. r. b.)

Wiedeń, 20. stycznia. Dzisiejsza Gazeta wiedeńska zawiera rozporządzenie cesarskie względem istotnego zaprowadzenia politycznych władz administracyjnych w lombardzko-weneckim królestwie. Według tego zostaje to królestwo podzielone na obwód lombardzki i wenecki; pierwszy obejmuje prowincje Medyolan, Bergamo, Breścia, Como, Cremona, Lodi, Mantua, Pavia i Sondrio; drugi prowincje Wenecya, Belluno, Padua, Rovigo, Treviso, Udine, Verona i Vicenza. Prowincje dzielą się na okręgi. Obwody będą przez namiestników, prowincje przez delegatów a okręgi przez komisarzy kierowane. Jak w Medyolanie tak w Wenecyi będą utworzone komisye organizacyjne, które mają skutecznie zaprowadzenie nowych politycznych władz administracyjnych pod bezpośrednim dozorem ministerium. Prowincje lombardzko-weneckie były jak wiadomo, dobrze administrowane, a przedmarcowy rząd austriacki położył w tym względzie około nich ważne zasługi. Jesteśmy przekonani, że zastosowany w równej mierze do starych zwyczajów i nowych potrzeb organizm, zapewni i nadal prowincjom lombardzko-weneckim regularną i odpowiednią administracyę.

— Względem przeprowadzenia monopolu tabaki i tytoniu w koronnym kraju węgierskim zaprowadziło c. k. ministerium finansów na rok 1851 niektóre modyfikacye. Według nich ten, co chce tytoń uprawiać, albo już przedsięwziął plantacyę tytoniu, nie jest już zmuszony starać się o pozwolenie właściwej władzy finansowej, lecz ma tylko podać przepisane w tym względzie doniesienie. Doniesienia te muszą być podane po koniec maja 1851, i mogą być uczynione na piśmie albo ustnie. Uprawa tytoniu do własnego użytku nie może mieć miejsca jak przepisano w regulaminie monopolu tytoniu, tylko na ogrodzonych powierzchniach ziemi, które nieprzechodzą 70 sążni

kwadratowych. Odstawianie ilości tytoniu produkowanej nad miarę własnego użytku do składów eraryalnych, pozostaje w mocy obowiązującej.

— Stan banku narodowego włącznie po 28. stycznia był w głównych rubrykach następujący: *Gotówka* 33,330,923; *obieg banknotów* 256,244,408 zlr. m. k.; 3% asygnatów kasowych było w zasobie 22,855,365 zlr.; węgierskich asygnacyi 2,037,848 biletów skarbu państwa 23,594,700 zlr. m. k. Prowizye narosłe z 3% asygnatów i opuszone państwu, wynosiły w upłynionym już miesiącu 359,086 zlr. 42³/₄ kr. m. k. i zostały w porachunek wciągnięte. Bilans wynosi: 296,529,492 zlr. 2¹/₄ kr.

Porównawszy ze stanem banku z 31. grudnia 1850, okazuje się pomnożenie obiegu banknotów o 877,277 zlr., ale także pomnożenie gotówki o 1,027,798 zlr., przez co się zawsze nieco korzystniejszy okazuje stosunek.

(Posiedzenie kongresu cłowego z d. 28. stycznia.)

Wiedeń, 28. stycznia. Na dzisiejszym posiedzeniu kongresu cłowego rozpoczęto odroczone wczoraj obrady nad cłami od paliwa, budulcu i od innego materiału do wyrobów z drzewa. Lecz i dzisiaj nie przyszło jeszcze do stanowczej decyzji. Okazuje się coraz wyraźniej, że oznaczenie jednego wszystkie kraje koronne obowiązującego cła przywozowego od drzewa, nie zaspokoiliby wszystkie żądania i potrzeby. Uchwalono więc pobieranie ceł od drzewa różniących się co do swej ilości według rozmaitych stosunków szczególnych krajów; tyczący się wszakże wymiar szczegółowy nie przyszedł jeszcze do skutku. Przedłożone w tej mierze wypracowania uznano za niedostateczne, a komisję która wniosła projekt tyczącej się taryfy, wezwano do ściślejszego rozpoznania tego przedmiotu i porozumienia się z głównymi w tym względzie interesantami dla powzięcia ich życzeń, — poczem dopiero możnaby stanowić o szczególnych pozycjach cłowych.

Zasada ustanawiania za jeden i ten sam towar ceł rozmaitych według krajów odrębnie odgraniczonych, mogłaby do niewielu tylko artykułów być zastosowana. Między temi mieści się przedewszystkiem drzewo, bowiem znaczne koszta transportowe tego wielkiej objętości towaru sprowadzają tak wielką różnicę cen w różnych częściach państwa, że postanowienia cłowe nie mogłyby zapewne nikogo spowodować do transportu drzewa z odległego kraju koronnego do innego miejsca.

Zaprojektowane od zgromadzenia uchylene należytości od przywozu węgla wielkiej jest bez wątpienia wagi. Bowiem chociaż w projekcie taryfy oznaczono cło od węgla tylko na 1 kr. od cetrnara, przecież zupełnie wolny przywóz tego paliwa stanie się znaczną dla industrii zachętą. Zmiana ta w projekcie cłowej taryfy przypadnie znacznie na korzyść fabryk w Reichenbergu, które potrzebny zapas węgla muszą z zagranicy sprowadzać.

Następnie przystąpiono do obrad nad cłami tyczącymi się płodów zwierzęcych do technicznego użytku; wszelakoż rozstrzygnięto dopiero kwestyę tę co do szczeciny, pierza i sierści; obrady nad cłem od skórek i skór musiano odroczyć na później. (O. R. Z.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 31. stycznia. Dziennik *Neuigk. Bureau* donosi: Wysokie ministerium spraw zewnętrznych rozporządziło, że każdy urzędnik przed wstąpieniem swoim do służby konceptowej w tem ministerstwie musi na udowodnienie swej zdolności złożyć ścisły egzamin dyplomatyczny albo w samem ministerium lub też w zagranicznym jakim poselstwie. Egzamin dyplomatyczny jest dwójaki, pisemny i ustny; przypuszczeni będą doń tylko tacy kandydaci, którzy złożyli już ogólny egzamin teoretyczny i posiadają język francuski i włoski. Egzamin ten zresztą odbywać się ma w obec komisji w której prezydować będzie jeden z wyższych urzędników ministerium spraw zewnętrznych, asesorowie jej zaś będą wybrani ze stanu praktycznych urzędników rządowych, profesorów, doktorów i z rzędu wyższej inteligencji. Każdy z komisarzy zadaje kandydatowi pytania. Przedmiotami egzaminu są: powszechne naturalne prawo narodów, dyplomatyczna hystorya państw, austriackie traktaty itd.

— J. M. Cesarz raczył przyzwolic, iżby dla teologów osobno wykladał naukę praw kościelnych jeden profesor teologii przez ciąg całego roku 5 godzin w tygodniu i w tych nawet miejscach, gdzie przedmiot ten już jest dawany w wydziale jurydycznym, a to tak długo, pokąd nie będą w teologicznym wydziale mianowani osobni tego fachu profesorowie.

— Na wieczornej zabawie danej 29. stycznia w apartamentach arcyksiężny Zofii znajdowało się kilku Węgrów i znakomitych dam węgierskich. J. M. Cesarz był tam także obecny w ubiorze węgierskim. (L.)

(Kurs wiedeński 1. lutego 1851.)

Obligacje długu państwa 5% — 95⁷/₇; 4¹/₂% — 84¹/₂; 4% — z r. 1850 — 88³/₄.
 3% — — 2¹/₂% —. Losy z r. 1834 — —: z 1839 — —. Wiedeńskie miejsko-
 bankowe 2¹/₂% — —. Akcje bankowe 1146. Akcje kolei północ. 1225. Odenburg-
 skie 124. Dunajskie żegl. par. 534. Loyd —.

Ameryka.

(Depesza telegraficzna.)

Nowy-York, 16. stycznia. W Wirginii obawiają się wybuchu powstania niewolników; 600 niewolników różnych plantacji ma być zawikłanych w sprzysiężenie.

Hiszpania.

(Depesza telegraficzna.)

Madryt, 23. stycznia. Obiega pogłoska, że Narvaez ma powrócić do kraju.

(Opozycja izby deputowanych przeciw nowemu ministeryum.)

Madryt, 17. stycznia. Spodziewają się powszechnie, że w izbie deputowanych wystąpi naprzeciw nowemu ministeryum znaczna opozycja. W skutek kilku interpelacji uczynionych na wczorajszym posiedzeniu panu *Mayans*, prezydentowi izby deputowanych względem przerwania czynności parlamentowych podczas ministeryalnego przesilenia, podał on się do dymisji. Na wstępie dzisiejszego posiedzenia przedłożył hrabia San Luis tudzież kilku innych deputowanych propozycję, w której oświadczano, że pan *Mayans* zasługuje na zupełne zaufanie izby. Propozycję tę przyjęto jednogłośnie.

Madryckie dzienniki z dnia 18. donoszą, że pan *Mayans* z powodu danego mu przez izbę deputowanych wotum zaufania, zatrzyma swą posadę jako prezydent izby deputowanych.

Francya.

Litograf. „Kor. austr.” z dnia 30. stycznia pisze: Zdaje się, że burza w Paryżu minie bez niszczących i zgubnych skutków. — Interpelacja deputowanego *Hovyn* do której rezultatu przywiązywano najzapamiętalsze kombinacje, skończyła się pojedynczym porządkiem dziennym, a niemotywowany porządek dzienny, gdy idzie o niepomysłną dla ministeryum interpelację, nie jest nieprzyjaznym, ale owszem spokojnym i pojednawczym czynem.

Deklaracje tymczasowego ministra pana *Royer* skutkowały o tyle, o ile, jak ostatnia depesza donosi, usiłował ile możności wystawić w najświetniejszym świetle życzenie i dążność pałacu Elysée do przywrócenia jedności i zgody.

Prócz tego dowiadujemy się, że oświadczenie pana *Faucher* na zgromadzeniu mniejszości, jakoby utworzenie nowego ministeryum rozbiło się tylko o zaszłe w dawnej większości rozdwojenie, przyczyniło się głównie do pojednawczego nieco usposobienia.

Już w kilku artykułach wykazaliśmy nieodzowną konieczność, porozumienie się władzy wykonawczej z ustawodawczą we Francji. Dłuższe nieporozumienie zdawało nam się być w wysokim stopniu niebezpiecznym; wszelka próba gwałtownego rozwiązania mogłaby się stać sygnałem do rewolucji bez końca.

Przy właściwym mechanizmie francuskiej konstytucji, według której władza wykonawcza i ustawodawcza stoją obok siebie jako równouprawnione i niezawisłe potencje, zasadza się jedyna możliwość rządzenia przy takich formach na tём, jeżeli obydwie części zdecydują się na wzajemną zgodę.

Jakoż zdaje się, że obydwie strony w Paryżu uznały tę niezaprzeczoną prawdę. Równie prezydent jak zgromadzenie narodowe czują potrzebę wzajemnego wspierania się, ażeby z ich upadkiem nie runęły także istniejące jeszcze formy legalne, ostatnie podstawy porządku.

Największem niebezpieczeństwem obecnego stanu rzeczy w Francji jest mogąca nastąpić wojna domowa w razie udania się jakiegokolwiek gwałtownego ruchu. Pladze tej umiała dotychczas Francya ująć szczęśliwie mimo licznych wstrząśnień. Dzisiaj odwołałyby się wszystkie stronnictwa do ludu, i każde znalazłoby zwolenników na rachunek samowładności ludu. Ta ważna różnica oznacza nieproporcjonalny wzrost niebezpieczeństwa.

(Posiedzenie izby prawodawczej z dnia 27. stycznia.)

Paryż, 27. stycznia. Na dzisiejszym posiedzeniu narodowego zgromadzenia zajął *Dupin* o drugiej godzinie krzesło prezydenta. Ławki reprezentantów i trybuny widzów były wczesnie zajęte. Najprzód wotowano 488,000 franków na kosztą powszechną wystawy w Londynie 603 głosami przeciw 70. Poczem zabrał głos pan *Hovyn Tranchère*, dla wniesienia swych interpelacji do ministeryum: „Po wotum z dnia 18. stycznia, od tego zaczął, którym narodowe zgromadzenie objawiło swe niedowierzanie przeciw ówczesnemu ministeryum, zdarzyło się po raz pierwszy, że ministeryum nie z członków parlamentu obrano. Ważne położenie, w którym się znajdujemy, upoważnia nas zapytać nowe ministeryum, *jaki jest jego początek i jaka jego polityka będzie?* Jestże ono tylko przemijającym zjawiskiem, albo reprezentuje system? Pozostaniez tylko teorią zawarta w poselstwie 24. stycznia niekonstytucyjna nauka o niepodległości obu władz państwa, albo staniez się rzeczywistością? — Jakaż jest granica uległości, którą nowym ministrom za warunek podano? Gdziez i do kogo prowadzą nas oni? Pochodząz oni z konstytucyjnego poselstwa z dnia 12. listopada, albo z osobistej myśli 31. października? Słuszniez to jest narzucać narodowemu zgro-

madzeniu odpowiedzialność za utworzenie extraparlamentowego ministeryum. Uczynionoż najznakomitszym jego członkom istotne propozycje? Rozbiłyz się usiłowania dla utworzenia parlamentowego ministeryum o rozdwojenie większości albo o osobistą myśl z 31. października 1849? Poważny angielski dziennik *Times* zapowiedział zaraz po ustąpieniu ministeryum Baroche plan obrania ministeryum z poza obrębów parlamentu. A zatem nie zdaje się, że utworzenie ministeryum z członków parlamentowych istotnie było zamierzone. A jeżeli przecież zachodził ten wypadek, z jakichże to powodów byłobyto niepodobieństwem? — W parlamentowém ministeryum byłaby dostateczną przeszłość jego członków do zaręczenia za polityczną zasadę, której się trzymać będzie. Jako rękojmię ich polityki mamy tylko osobiste ich oświadczenia, których przeto od nich domagać się musimy. Dla uspokojenia tworzliwych umysłów niedość jest być nieznanym. (Wesołość.) Jestto dostateczna dla osobistych form rządowych, ale nie dla wolnych. Ministeryum powieć, że nie ma wcale żadnego politycznego charakteru. Jednakże nie uniknie tego, w ważnych kwestiach politycznych wyrazić zdanie rządu. Jakież np. będzie jego postępowanie w przyszłych dyskusjach nad odwołaniem ustawy o wyborach z 31. maja? Jakież jest jego zdanie o zastosowaniu tej ustawy do wyboru prezydenta? — Jakie następnie jest jego zdanie o niepodległości władz państwa, którą w poselstwie utrzymywano? Władze państwa są według konstytucji wprawdzie od siebie oddzielone, ale nie niepodległe; konstytucya oparła udzielność na zgromadzeniu narodowem. — Jeszcze raz pytam: Saz oni przemijającym zjawiskiem lub systemem? Jaki ich jest początek i jaki cel? Jakaż politykę chcą zachować? — Śród głębokiego milczenia wchodzi minister sprawiedliwości *de Royer* na trybunę i odpowiada krótko i z umiarkowaniem: Jak mówi poselstwo prezydenta republiki, jest nasze postanowienie czysto administracyjne i *przemijające*. Tylko pod temi warunkami zostało nam ministeryum zaproponowane i od nas przyjęte. *Trudności utworzenia parlamentowego ministeryum mogą i muszą przeminać.* (Okłaski na prawej stronie.) Obejmując tymczasem ministeryum sądziliśmy, że czynimy to jako dobrzy obywatele. Gdy nas więc pytają, dokąd ich prowadzimy, mamy na to tylko tę odpowiedź: „*Prowadzimy Was do stanowczego ministeryum.*“ My nie jesteśmy gabinetem politycznym. Naszym celem jest tylko ustawę i porządek utrzymać. Co do niepodległości władz państwa, zrozumiało ją poselstwo zupełnie tak, jak ją konstytucya określiła. Konstytucya wyrzekła rozdzielenie obu władz państwa; poselstwo zawiera zupełnie to samo, co konstytucya. (Mowę tymczasowego ministra słuchano z życzliwym milczeniem.) — *Mathieu (de la Drome)* zabiera głos, gdy nikt z większości nie chce wstąpić w szranki, i zarzuca prawej stronie słabość dla imperyalizmu, która jego zdaniem w tём ma swój powód, że prawa strona nie jest szczerze republikańska, lecz rojalistyczna. Czemuż nie miały pan Bonaparte tak zrobić jak Wy, to znaczy, szczątki republiki, której upadku spodziewacie się w roku 1852, skonfiskować dla siebie? Ponieważ lewa strona nie zamyśla, podobnie jak prawa odstąpić prerogatyw narodowego zgromadzenia, przeto żąda mowca jeszcze raz zupełnego objaśnienia co znaczy utworzenie terazniejszego gabinetu. — Ztemwszystkiem nikt nieodpowiada na to zadanie, i tylko *Leo de Laborde* (z ostatecznej prawej strony) odparł w imieniu partji legitymistycznej zestawienie imperyalizmu z usiłowaniami tejże partji. Oświadcza przytem otwarcie, że jest zamiarem legitymistów przy rewizji konstytucji zaproponować powrót do monarchji dziedzicznej. „Książę, rzekł, który tę wielką zasadę reprezentuje, byłby najpierwszym, któryby błogosławił republikę, gdyby ta republika szczęście Francji ustalić zdołała. Ci rzucają potwarz na hrabię Chambord, którzy mu podsuwają inną dumę nad tę: panować nad wolnym ludem.“ (Ironiczny śmiech na lewej stronie.) *Leo de Laborde* nieobawia się przedsięwzięć imperyalistycznych; doświadczenie, mówi, przekonało, że te mogą być tylko sprawą zandarmeryi. — *Michel (de Bourges)* chce znowu wszcząć walkę przeciw władzy wykonawczej pomimo widocznego oporu większości, ale musi odstąpić od swojego zamysłu, gdyż zgromadzenie na żądanie centrum, uchwała znaczną większością przejść do *pojedynczego porządku*, i wkrótce się potem rozchodzi.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 29. stycznia. Słychać, że ministeryum ma zamiar przedłożyć izbie w piątek żądanie dotacyi i zmianę urzędników prefektury. Obrona przez biura komisja względem aresztowania pana *Manguin* za długi, głosuje pomyślnie; będzie sprawdzać żądanie wierzycieli. Stowarzyszenie *Rue Rivoi* oświadcza się przeciw zupełnemu zniesieniu ustawy wyborowej z maja, jednak za wnioskami łagodzącymi. Ostatnie poselstwo Napoleona poprzyklepiano po wszystkich rogach ulic Paryża.

(Wiadomości potoczne.)

Paryż, 25. stycznia. *Monitor* zapowiada, że prezydent republiki w przyszły czwartek otworzy znowu swoje salony wieczorne. — Według dziennika *Siecle* wynosi w tej chwili deficit pałacu Elysée znowu 1,400,000 franków, które w części królowej Krystynie jako dług się należą.

Piszą z *Hajty*, że Solouque dał się odstraszyć groźbami konsulów, iż się przemocą oprą nowemu napadowi na wyspę Dominique, od nowej wojny przeciw tej republice. Najszczególniej miał fran-

cuski konsul energicznie protestować, i dla poparcia swych prote-
stacyi zażądał pomocy od wyspy Martinique.

Włochy.

(Depesza telegraficzna.)

Turyń, 28. stycznia. Izba sprawdza budżet ministerstwa spra-
wiedliwości. Dwaj deputowani partii katolickiej interpelują ministra
Siccardi względem redukcji dochodów kościelnych i mającej wyjść
ustawie o małżeństwach. Minister odpowiedział w sposób wymijający.
Dziennik *Armonia* zapewnia, że Sardynia zawarła z Belgią traktat
handlowy.

(Poczta włoska.)

Turyń, 26. stycznia. Dla cenzury teatralnej zaczynają już ur-
ządzać biura. — Izba deputowanych przyjęła wczoraj projekt do
ustawy tej treści, ażeby oficerom włoskiego pochodzenia, którzy bro-
nili Wenecyi, wyznaczyć na utrzymanie rocznie sumę ryczałtowa
130,000 lirów. Ministerium wyznaczyło było na ten cel w budżet-
cie departamentu wojny tylko 100,000 lirów. Izba deputowanych
podniosła tę kwotę w chwili wspaniałomyślnego swego usposobienia o
30,000 lirów; zarazem zajmuje się osobna komisya zadaniem uwie-
cznienia imion wszystkich tych deputowanych, którzy głosowali za
ustawą ministra *Siccardi*, a to postawieniem im publicznego pomnika.
Senat przyjął ustawę o podatku domowym aż do ósmego łącznie ar-
tykułu. Dzisiaj upoważniła izba deputowanych ministerium do dal-
szego poboru podatków stałych i niestałych dla pokrycia bieżących
wydatków. Upoważnienie to gaśnie z końcem kwietnia r. b.

Florenca, 24. stycznia. Z Liwurny donoszą, że tamtejsza
rada gminy uchwaliła przez aklamacyę wybór deputacyi, która ma
uroczyście upraszać wielkiego księcia o łaskawę zwiedzenie portu w
tym mieście.

Modena, 24. Wczoraj opuścił książe swoją stolicę, i udał
się do Wenecyi, gdzie zapewne odda wizytę J. królewicz. Mości hr.
Chambord. (Równocześnie donoszą nam z Wenecyi z 27. b., że J.
cesarzewicz. Mość arcyksiąże Modeny przybył już tam, poczem pan
gubernator wojenny, generał kawaleryi *Gorskowski*, wyprawił na
uczeczenie jego obecności festyn wojskowy z świetną rewiją na placu
św. Marka, a w niej miały także udział trzy bataliony pułku, które-
go arcyksiąże jest właścicielem.)

(L. K. A.)

Niemcy.

(Frankfurt ma otrzymać załogę wojska związkowego.)

Frankfurt, 24. stycznia. Już od dawna krąży tutaj pogło-
ska i uważana jest za niezawodną wiadomość, że nasze miasto za-
trzymać nieustającą załogę związkowego wojska. I w samej rzeczy
odbywają się już konferencye względem wybudowania potrzebnych
kasarni. Rzecz jasna, że prowizoryczne urządzenia, które uczyniono
z pośpiechem w roku 1848, dla umieszczenia przybyłych w pomoc
miastu Prusaków, są bardzo niedostateczne. Niebyły one wyrach-
owane na dalszą trwałość. Jeżeli by bawarskie wojsko, jak słyhać,
opuściło miasto, tak iż nadal stanowiliby tylko Prusacy i Austriacy
załogę, uzyskałoby się przez to tyle przestrzeni, iż wybudowanie je-
dnej tylko kasarni byłoby dostateczne. Ztémwzyskiem możemy
sobie pochlebiać, że garnizującemu król, pruskiemu wojsku podoba
się tu bardzo. Uprzejmy duch panuje najszczególniej w korpusie ofi-
cerów, przecho- we wszystkich salonach i zgromadzeniach są pożą-
dani. Również w najlepszym porozumieniu żyje ten korpus oficerów
z oficerami naszego miejskiego garnizonu.

(Obwieszczenie o mającym nastąpić wkroczeniu Austryaków do Hamburga.)

Hamburg, 25. stycznia. Dzisiejszy dziennik *Börsenhalle*
zawiera o przysługę wkroczeniu Austryaków trzy obwieszczenia:
senatu, komisji kwaterunkowej i specjalnej komisji kwaterunkowej,
z których pierwsze opiewa:

Wykonanie zawartego między Prusami i Danią dnia 2. lipca
zeszłego roku i przez wszystkie niemieckie rządy ratyfikowanego
traktatu, wywołało na mocy notyfikacyi wydanej ze strony c. k. au-
stryackiego i k. pruskiego rządu do senatu, wojskowe środki, które
z powodów strategicznych przy jeograficznem położeniu miasta Ham-
burga i jego okręgu, pociągają z sobą nieodzowną potrzebę, aby
pojedyncze oddziały wojska, maszerującego do pacyfikacyi księstwa
Holsztynu, w przechodzie tutaj przyjęto. Aczkolwiek mocno ubolewa
senat, że od tego ciężaru nie uchylono miasta i jego okręgu, jednak
oddaje się niezawodnej nadziei, że publiczność Hamburga nieodmówi
sprzyjażnionym wojskom zyczliwego przyjęcia. Senat będzie się star-
ał ze swojej strony, swoim spółobywatelom ten ciężar ile możności
ulatwić; nakazał przeto tymczasowemu zaopatrzenie wojska,
a dalsze w tej mierze rozporządzenia załatwi w drodze konstytu-
cyjnej.

(Burmistrz Henkel przed sądem wojennym. — Wiadomości potoczne.)

Kassel, 23. stycznia. Dzisiaj zrana stawiono burmistrza
Henkel znowu przed śledczą komisją sądu wojennego, a po ukoń-
czonem przesłuchaniu odprowadzono go napowrót do cywilnego wię-
zienia. O rezultacie dotychczasowego śledztwa nie potąd nie ma pe-
wnego. Temi dniami przeglądano jego papiery w zabudowaniu miej-
skiej policyi. — Dzisiejszego poranka zaciągały wspólnie na placu
parady warty oddziały wojsk c. k. austriackich, k. pruskich, k. ba-
warskich i książęco-heskich. — Ogłoszono tam dość ważne postano-
wienie rządu, że z początkiem najbliższego miesiąca utworzona ma
być gwardya „du Corps-Regiment“ znowu z dotychczasowych kur-
heskich huzarów.

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 28. stycznia.)

Metal. austr. 5⁰/₀ — 72³/₈; 4¹/₂⁰/₀ 63³/₁₆. Akcyje bank. 1059. Sardyńskie
37³/₈. Hyspańskie 3⁰/₀ — 33³/₄. Polskie 300 — —; 500 — 81¹/₂ L.

Prusy.

(Depesza telegraficzna.)

Berlin, 31. stycznia. Według niezawodnej wiadomości z Pa-
ryża ma francuski ambasador przy dworze tutejszym p. Lefebvre
powołany do Paryża, powrócić tu niebawem na swoją posadę. (A.)

(Mająca nastąpić modyfikacya ustawy dla ochrony dzieł naukowych i sztuki.)

Berlin, 29. stycznia. Słyhać, że się przygotowuje teraz od
wielu pożądana modyfikacya ustawy z 11. czerwca 1837 dla ochro-
ny własności dzieł umniczych i sztuki. Ze strony ministerium dla
spraw duchownych zasięgnięto w tej mierze zdanie tutejszych z rze-
czą dobrze obeznanych stowarzyszeń artystycznych, literackich i mu-
zykalnych, które ma być najprzód przesłane komisji złożonej z
członków tychże ministerstw. Komisji tej poruczono wypra-
cowanie stosownego projektu i przedłożenie jego najprzód ministe-
ryum a następnie izbom; zająć się też ma ściślejszem rozpoznaniem
kwestyi dotyczącej się ochrony dla dzieł sztuki dramatycznej przeciw
scenicznej ich przedstawie bez pozwolenia autora lub jego sukceso-
rów.

(C. C.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 30. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 5⁰/₀ — 106. Oblig. długi państwa 84⁵/₈ L. Akcyje
bank. 96¹/₂ L. Polskie listy zastaw. 94. Polskie 500 — 81¹/₂ L.; 300 — 143¹/₄ L.
Frydrychsдоры 13¹/₂. Inne złoto za 5 tal. 7⁵/₈. Austriackie banknoty 78⁵/₈.

Turecja.

(Depesza telegraficzna.)

Zara, 28. stycznia. Słyhać, że Ali-Basza ma opuścić kraj,
a Hercegowina ma być połączona z Bośnią. Seraskier ma dopiero
z wiosną przedsięwziąć operacyę przeciw wspomnianemu krajowi.
Poczty mają być w Bośni uregulowane. Wojska tureckie poraziły
insurgentów z Mostar pod Bozzi.

(Rząd serbski odpowiada wymaganiom Porty.)

Z Belgradu donoszą nam, pisze *lit. kor. austr.*, że serb-
ski rząd czyniąc zadość wymaganiom porty, zezwolił dla Omera Ba-
szy bardzo znaczny kredyt na gotowe pieniądze. Gotowość, z jaką
się serbski rząd przychylił do żądań porty, miała tę ostatnią spowo-
dować do usunięcia niektórych przeszkód w administracyi krajowej,
o ile w niej przez Baszę Belgradu miała udział, tudzież w komuni-
kacyi handlowej. Albowiem Porta zamysła własnym kosztem zapro-
wadzić komunikacyę Serbii z morzem Adryatykiem. Właściwy trakt
komercyalny szedłby wtedy na Topłę aż do wybrzeża Kattaro.

Rzecz domowa.

Protokół

trzydziestego szóstego posiedzenia Wydziału miejskiego sto-
lecznego miasta Lwowa dnia 16. stycznia 1851.

(Ciąg dalszy.)

2) Przedłożono do zatwierdzenia wydziału przyjętą już przez
Magistrat i sekcję budowniczą ofertę Abrahama Gastfreund celem do-
starczania w czasie od 1go stycznia do końca marca 1851 oleju do
oświetlenia miasta, mianowicie oleju bukowego i konopnego po 26 zr.
50 kr. m. k., zaś terpentynowego po 14 zr. m. k. za cetnar, ponieważ
tańszej ceny osiągnąć niebyło można. Te ofertę zatwierdzono.

Potem na uczynioną przez Dra. Malinowskiego uwagę, że obecne
oświetlenie miasta niezupełnie jest zaspokajającym, oznajmił prezydu-
jący, że oświetlenie na przedmieściach istotnie polepszenia wymaga,
albowiem konstrukcyja istniejących latarni przy silniejszym przeciągu
wiatra częstokroć zgaśnięcia płomieni dopuszcza, a reflexya światła
słabą jest. W tym przedmiocie odbyto już kilka rozpraw, i musiano
się wziąć do rozpowszechnienia z dobrymi skutkami istniejących w
okręgu miasta lamp arganckich, gdyby urzeczywistnienie życzenia
względem oświetlenia gazem nie było w bliskim widoku, o czem się
właśnie rozprawy toczą; znalazł się bowiem współobywatel zamożny
i ogólnemu dobru przychylny, który oświetlenie gazem we Lwowie
ile możności jeszcze przed upływem tego roku uskutecznić zamysła.
Urzeczywistnieniem onego zajmuje się prezydujący najsilniej, i zama-
wia sobie przyjemność, skoro pertraktacya dalej postąpi, bliższe
szczegóły i wnioski przedłożyć wydziałowi. Tymczasem trzeba po-
prześcić na oświetleniu dotychczas istniejącem. Jednakże rzeczą jest
komisji oświetlenia nadzorującej, sprężyć się dążyć do tego, ażeby
latarnie ustawicznie czysto utrzymywane, i wystającym olejem nalewa-
ne były.

3) Wniosek Magistratu przez sekcję budowniczą poparty, ażeby
liwerunek różnych artykułów i robót dotyczących się oświetlenia miasta
na rok od 1go stycznia do końca grudnia 1851 poruczony był —
mianowicie dostarczenie *stoczków* synom Fryderyka Schubuth po ce-
nie 44 kr. m. k. za funt lw.; *świeć łojowych* Salamonowi Hainbach
po 15 kr. za funt; *szklanych bani* za 28 kr.; *szyby do latarni*
za 4¹/₂ kr.; *szyby do arganckiej latarni* za 5¹/₂ kr.; *szyby u dna*
latarni za 1¹/₂ kr.; *latarni ręcznej* za 6 kr.; *szyby do latarni*
ręcznej za 1¹/₂ kr.; *cyflicy* ze szlifowanego szkła za 5 kr. od sztuki;
tudzież robót szklarskich, jako to: wstawienie starej szyby za
1¹/₂ kr. i ucięcie bani za 1 kr. m. k. Elkunie Schön; nakoniec utrzy-
mywanie rekwizytów blacharskich ryczałtem za 148 zr. m. k., zaś

dostarczenie nowych artykułów blacharskich z opuszczeniem 12 odsetek z cen tabelą wytkniętych Abrahamowi Linder; — zaś co się tycze dostawy przędzy bawełnianej, ponieważ przy powtórnie odbytej licytacji żaden przedsiębiorca nie zgłosił się, ażeby potrzebną ilość w sposób w r. 1849 i 1850 używany, t. j. w drodze kupna z ręki pokrywać było wolno — wydział zatwierdza w zupełności.

4) Odczytano wniosek członka wydziału p. Boczkowskiego, licznymi podpisami członków wydziału poparty, w ciągu posiedzenia przedłożony względem ułożenia dziękczynnego adresu dla ministra oświecenia hr. Thun z powodu zaprowadzenia trzeciego gimnazjum we Lwowie, następnie celem umieszczenia tego gimnazjum aż do stanowczego uregulowania onego albo w ratuszu, albo w innym budynku, jednakowoż na koszt gminy.

Wydział podzielając zupełnie zasadę co do podania adresu, postanawia polecić sekcji VII. wygotowanie onego.

Referent radzca mag. Gregorowicz.

5) Na zanesione prośby, w skutek sprawozdania Magistratu tudzież sekcji finansowej i przemysłowej uchwalono, p. Franciszkowi Hollman z Krakowa, fabrykantowi maszyn gospodarczych, tudzież p. Franciszkowi Schmidt z Wiednia, trudniącemu się pikowaniem kapeluszy, oświadczyć gotowość przyjęcia ich w związek gminy lwowskiej, jeżeli o prawo mieszczanstwa się zgłoszą.

Prawo miejskie za opłatą należytej taksy udzielono: 1) Janowi Znaczkiewiczowi, rodem z Niżankowic, cyrkułu Przemyskiego na profesję garnczarską, tudzież następującym na profesję szewską, j. t. 2) Tomaszowi Flis, rodem z Natreby, cyrkułu Tarnopolskiego; 3) Janowi Kaczygóra ze Lwowa; 4) Teodorowi Perkiewiczowi, z Sądownej wiszni, cyrkułu Przemyskiego; 5) Ignacemu Śliwińskiemu, z Wołowy, cyrkułu Brzeżańskiego; 6) Stanisławowi Kiełbińskiemu ze Lwowa, i 7) Walentemu Kilian, z Sokolnik, cyrkułu Lwowskiego.

(Dokończenie nastąpi.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targ we Lwowskie z 3. lutego.)

Lwów. Dziś płacono na naszym targu za korzec pszenicy 18r.30k.; żyta 15r.35k.; jęczmienia 11r.30k.; owsa 6r.50k.; hreczki 12r.; kartofli 6r.15k.; — cetnar siana 4r.22k.; okotów 3r.45k.; — za sag drzewa bukowego 30r., sosnowego 24r.; — kwarta krup pszennych kosztowała 22k., jęczmiennych 10k., jaglanych 15k., hreczanych 12k.; maki pszennej 12k., żytniej 10k.; piwa 10k.; wódki przedniej 1r.7k., szumówki 45k.; — funt masła sprzedawano po 1r.; łoju po 20k.; mięsa wołowego po 12¹/₂k. w. w.

(Handel zbożem.)

Gdańsk, 25. stycznia. Ostatnia londyńska poczta nie nam interesującego nie przynosi. Angielska pszenica w coraz gorszej na targi przybywa kondycyji, dowozy zagraniczne odpowiadają codziennym potrzebom, a w zupełnym braku spekulacyji handel zamknięty jest w obrębie częściowej sprzedaży. Doniesienie, że kilkadziesiąt okrętów ze zbożem z Czarnego i Śródziemnego morza przybiło do portów południowych Anglii, nie miłe na targu zrobiło wrażenie; i ceny Odeskiej pszenicy o 1 do 2 szyl. upadły, w końcu jednak tygodnia o tyleż znowu się podniosły.

Ośmioldniowe dostarczenia na londyńskie targi składały się z 2652 kwarterów krajowej, a 8231 kwarterów zagranicznej pszenicy; tudzież 18,692 cetn. krajowej, a 12,971 cetn. zagranicznej maki.

Na prowincyi handel zbożowy w zupełnej stagnacyji; czas we wszystkich częściach Anglii nadzwyczaj ciepły, podnosi vegetację za-

siewów zimowych, lecz razem zdradza niespokojność co do przyszłego zbioru.

W Ameryce północnej z końcem grudnia wszystkie kanały zamrzły, a dla przeciętych dowozów cena maki poszła w górę.

Francuskie, Belgijskie i Niemieckie, zawsze podług angielskich regulujące się targi, były bez ruchu i obrotu, a na gdańskiej giełdzie tylko na kołach dowiezione zboże przechodziło z rąk do rąk.

Pszenica od 125 do 129 funt. wagi po 350 do 380 guldenów, żyto od 123 do 129 funtów od 226 do 230 guld. łaszt., jęczmienia 157 guld., a owies 137 guld. łaszt.

Karsa samian. Warszawa 8 dni 95. Hamburg 10 tygodni 45⁷/₈. Londyn 3 miesięczny 198¹/₂.

Makowski Kępsior et Comp.

Kurs lwowski.

	gotówka		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dnia 4. lutego.				
Dukat holenderski	5	51	5	55
Dukat cesarski	5	54	5	58
Półimperyal zł. rosyjski	10	13	10	17
Rubel śr. rosyjski	1	59	2	—
Talar pruski	1	52	1	54
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	29	1	30
Galicyjskie listy zastawne za 100 zlr.	91	12	91	31

(Kurs wekslowy wiedeński z 1. lutego.)

Amsterdam 180 l. 2. m. Augsburg 131 p. uso. Frankfurt 130 p. 3. m. Genua 151 p. 2. m. Hamburg 192¹/₈ l. 2. m. Liworno 126 p. 2. m. Londyn 12.43 l. 2. m. Marsylia 153¹/₄ l. 2. m. Paryż — 1. 2. m. Bukareszt — Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 3. lutego.

Hr. Józef Starzeński, z Mogielnicy. — Hr. Poletyło Seweryn, z Korczmina. — Hr. Łoś August, z Werchraty. — Hr. Karnicki Teodor, z Gródka. — PP. Kopestyński Eduard, z Topolnicy. — Węgliński Wojciech, z Jasta. — Czajkowski Jan, z Pietnieczan.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 3. lutego.

Hr. Łoś Włodzimierz, do Narola. — P. Dulski Edward, do Hrusiatycz.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 3. lutego.

Pora	Barometr wmiarzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan tem- peratury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	27 11 6	— 5,5°	+ 3°	południowy	poehm.
2 god. zr.	27 11 4	+ 3°	— 5,5°	połud.-wschodni	" ☉
10 g. w.	27 11 0	+ 0,5°		południowy	" gęsta mgła

Dnia 4. lutego o godz. 6 zrana — 0°.

TEATR.

Dziś: przedstawienie niem.: „Der verwunschene Prinz.“
Jutro: komedye polsk.: „Przebudzenie się Lwa“ i „Pierwój Mama.“

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY stanu galicyjskiej kasy oszczędności z dniem 31go stycznia 1851.

Stan wkładek pieniężnych z dniem 31. grudnia 1850 . . . . . zlr. 1.846.091 kr. 51 den. 3
Od 1. do 31. stycznia 1851 włożyło 569 stron . . . . . zlr. 75.697 kr. 45 den. —
" " " wypłacono 841 stronom . . . . . — 67.527 — 36 — —

a zatem przybyło . . . . . 8.170 — 9 — —

Stan wkładek pieniężnych z dniem 31. stycznia 1851 . . . . . 1.854.262 — — — 3
Kapitał galicyjskiego instytutu ciemnych (w osobnym rachunku) . . . . . 4.101 — 25 — —

Ogół . . . . . 1.858.363 — 25 — 3

Na to ma Zakład na dniu 31go stycznia 1851:

a) na hypotekach	zlr. 1.567.282 kr. 5 den. —
b) w zastawach na srebra i t. d.	— 31.932 — 21 — —
c) w wekslach eskontowanych	— 17.100 — — — —
d) w galicyjskich listach zastawnych	— 157.200 — — — —
e) w gotowiznie	— 178.665 — 44 — 1

razem . . . . . 1.952.180 — 10 — 1

Potrąciwszy powyższą stronom należącą się sumę . . . . . 1.858.363 — 25 — 3

Okazuje się przewyżka w sumie . . . . . 93.816 — 44 — 2

W którąto sumę wchodzi prowizya od 1. stycznia 1851 stronom się należąca, tudzież prowizya z pożyczek na hypoteki i z innych interesów pobrana, fundusz własny Zakładu, koszta utrzymania i zysk.

We Lwowie dnia 31. stycznia 1851.

Od Dyrekcji galicyjskiej kasy oszczędności.

Kazimierz Krasicki, naddyrektor.

S. Krawczykiwicz, dyrektor.